

noorderlicht.
internationaal fotofestival

**TAXED
TO
THE
MAX**

6 OKT
1 DEC
2019
GRONINGEN
NOORDERLICHT.COM

© Thomas Kuijpers - 'EuroSpin', uit de serie 'That's Delirious!'

Omslag | cover and back © Marvin Leuvre - uit de serie 'Overflow'

inhoud | content

Toegang Admission	05
Plattegrond locaties Map venues	06
TAXED TO THE MAX NL	08
TAXED TO THE MAX GB	09
Alle fotografen all photographers	10
HOOFDLOCATIES MAIN LOCATIONS	
Oude Conservatorium	11
Noorderlicht	17
CBK	21
De Zwarte Doos	24
VRIJDAG	28
Y2	30
Fotogalerie Lichtzone	32
Galerie Noord	33
EDUCATIE EDUCATION	
Educatie programma Educational program	34
OOK IN ALSO AT OUDE CONSERVATORIUM	
Stories from the North	37
RUG Nick Hannes	38
OFF-LOCATIES OFF-LOCATIONS	
SIGN	41
Galerie H200	42
galerie with tsjalling:	43
Galerie MooiMan	44
CBK Emmen	45
Museum Klooster Ter Apel	46
het MOW	47
Galerie del Campo	48
Tetem	49
NEVENPROGRAMMERING SIDE PROGRAM	
Artist talks, Q&A, tours	50
Vrienden Friends Noorderlicht	
Lauwersmeer	56
Natuurmuseum Fryslân	58
MartiniPlaza	60
30 jaar 30 years Noorderlicht	62
Nieuwe website New website	63
Colofon Colophon	65
Catalogus Publication	66
Sponsors Supporters	67

welkom | welcome

Welkom in Groningen, van 6 oktober tot en met 1 december het epicentrum van de internationale fotografie en andere visuele kunst. TAXED TO THE MAX presenteert 43 fotografen uit 24 landen op verschillende locaties.

Welcome in Groningen, from 6 October till 1 December the epicentre of international photography and other visual arts. TAXED TO THE MAX presents 43 photographers from 24 countries at various locations.

4

© Coralie Vogelaar - still uit 'Recognized/ Not Recognized'

toegang | admission

PASSE-PARTOUT

Een passe-partout biedt toegang tot alle acht hoofdlocaties [1 x per locatie] en is geldig t/m 1 december. Tickets zijn verkrijgbaar op alle locaties, behalve bij VRIJDAG. Alle locaties pin-only, alleen bij Noorderlicht kunt u ook cash betalen. *A passe-partout provides admission to all eight main locations [1 x at each location], and is valid until the 1st of december. Tickets are available at all locations, except at VRIJDAG. All locations pin only, except Noorderlicht, where you can also pay in cash.*

Passe-partout

€ 10

Passe-partout student & CJP

€ 7,50

Kinderen | Children < 13 jaar

gratis | free

Vrienden van | Friends of Noorderlicht

gratis | free

Stadterspas [max 1 passe-partout per pas]

gratis | free

Publicatie | Publication

€ 5

5

openingstijden | opening times

De hoofdlocaties zijn geopend van woensdag t/m zondag van 12 tot 18 uur. Let op: bij de off-locaties zijn afwijkende data en openingstijden mogelijk, zie vanaf bladzijde 40.

Main locations are open from wednesday through sunday from 12 to 6 pm.

Please note: on are off-locations different dates and opening times are possible, see from page 40.

boekverkoop | book sales

Op onze hoofdlocatie, het Oude Conservatorium aan de Radesingel, is er een shop met boeken van diverse (deelnemende) fotografen.

At our main location, the Oude Conservatorium at Radesingel, there is a shop with books from various (participating) photographers.

HOOFDLOCATIES MAIN LOCATIONS GRONINGEN

- 1** Oude Conservatorium
Radesingel 6
- 2** Noorderlicht
Akerkhof 12
- 3** De Zwarte Doos
Eendrachtsskade Zuidzijde 2
- 4** CBK Groningen
Trompsingel 27a
- 5** VRIJDAG
Walstraat 34
- 6** Y2
Oosterhamrikkade 2Y
- 7** Galerie Noord
Nieuwstad 6
- 8** Fotogalerie Lichtzone
Oude Kijk in Het Jatstraat 3

OFF-LOCATIES OFF-LOCATIONS GRONINGEN

- A** SIGN
Winschoterkade 10
- B** galerie with tsjalling
Kostersgang 26a
- C** Galerie H200
Bloemsingel 200
- D** Galerie MooiMan
Noorderstationsstraat 40

OFF-LOCATIES OFF-LOCATIONS

BUITEN DE STAD | OUT OF TOWN

Galerie del Campo
Drijberseweg 12 | Wijster

CBK Emmen
Ermerweg 88b | Emmen

het MOW
Hoofdweg 161 | Bellingwolde

Museum Klooster Ter Apel
Boslaan 3-5 | Ter Apel

Tetem
Stroinksbleekweg 16 | Enschede

NOORDERLICHT OOK TE ZIEN TIJDENS HET FESTIVAL ALSO AT SHOW DURING THE FESTIVAL

50 jaar Lauwersmeer
Parking Strandweg | Lauwersmeer

Natuurmuseum Fryslân
Eddo Hartmann
Schoenmakersperk 2 | Leeuwarden

MartiniPlaza | 30 jaar Noorderlicht
Leonard Springerlaan 2 | Groningen

noorderlicht

internationaal fotofestival

6 oktober - 1 december 2019 | diverse locaties

TAXED TO THE MAX

...at least you are not afraid to live life on the brink of chaos

TAXED TO THE MAX, de 26e editie van het Noorderlicht Internationaal Fotofestival, onderzoekt de maatschappelijke spanningen die internationale mega-corporaties creëren met hun enorme accumulatie van kapitaal en invloed op de nationale en mondiale politiek. Hoe beïnvloedt dit het leven van gewone mensen?

TAXED TO THE MAX houdt zich bezig met de toenemende vermogens en politieke invloed van wereldwijd opererende bedrijven en de daaruit voortvloeiende druk op de politieke, publieke en privésfeer. Deze schijnbaar onwankelbare bolwerken hebben marktaandeel die de nationale begroting van hele landen overschrijden. In hoeverre is het gekozen politieke bestuur nog in staat controle uit te oefenen op bedrijven die niet aan staatsgrenzen en jurisdictie zijn gebonden? En welke rol kunnen burgers nog spelen binnen deze dynamiek? TAXED TO THE MAX wil deze machtsverhoudingen en hun invloed op elk niveau van het individuele leven in kaart brengen.

MENTORSCHAP JONGE CURATOREN

Een nieuw initiatief van Noorderlicht is een mentorschap voor jonge curatoren die, uitgaand van het thema van de open call, een tentoonstelling samenstellen die het internationaal fotofestival flankiert. Meer info op bladzijde 17.

noorderlicht

international photography festival

6 October - 1 December, 2019 | various venues

TAXED TO THE MAX

...at least you are not afraid to live life on the brink of chaos

TAXED TO THE MAX, the 26th edition of the Noorderlicht International Photography Festival, examines the societal tensions created by international conglomerates with their vast accumulations of capital and their influence on national and global politics. How does this affect the lives of regular people?

TAXED TO THE MAX deals with the increasing political weight and capital of transnational corporations and the resulting pressure on political, public and private spheres. They are seemingly unshakeable strongholds with market shares exceeding the national budget of entire countries. To what extent are elected political bodies still sufficiently empowered to supervise or curtail the global transactions of business entities that are not bound by state borders and jurisdiction? And what role can and do citizens still play within these dynamics? TAXED TO THE MAX aims to foreground the narratives of ordinary people grappling with political and economic movements that remain largely invisible or out of reach, yet who are facing the direct consequences in their daily lives.

MENTORSHIP YOUNG CURATORS

A new Noorderlicht initiative is a mentorship for young curators who, based on the theme of the open call, are invited to curate an exhibition that will flank the festival. More info on page 17.

fotografen | photographers

- 11 **OUDE CONSERVATORIUM** | Ursula Biemann | Coralie Vogelaar
Anika Schwarzlose | Lana Mesić | Brigitte de Langen | Glenna Gordon
Marvin Leuvrey | Bérangère Fromont | Sven Johné | Ivar Veermäe
Igor Tereshkov | Jos Jansen | Oliver Ressler & Zanny Begg | Thomas Kuijpers
- 17 **NOORDERLICHT** | Daniël Siegersma | Keijiro Kai | Lonnie van Brummelen,
Siebren de Haan & Tolin Alexander | Lucia Nimcova & Sholto Dobie
Marcos Ávila Forero | Roberto Huarcaya
- 21 **CBK GRONINGEN** | Mari Bastashevski | Lena Dobrowolska &
Teo Ormond-Skeaping | U. Kanad Chakrabarti | Mark Curran
- 24 **DE ZWARTE DOOS** | Alan Gignoux | Michele Borzoni | Tony Foughse
Martin Toft | Sergey Novikov & Max Sher
- 28 **VRIJDAG** | Davide Monteleone | Gina Peyran-Tan
- 30 **Y2** | Dorothee Elisa Baumann | Ishan Tankha | John Vink | Joseph Rodríguez
- 32 **FOTOGALERIE LICHTZONE** | David Klammer
- 33 **GALERIE NOORD** | Ezio D'Agostino
- 37 **OUDE CONSERVATORIUM** | STORIES FROM THE NORTH | Evans Ahorsu
Mabel Senaa Bonsuuri | Geoffrey Buta | Nyamekye Joey | Qujo Buta
- 38 **OUDE CONSERVATORIUM** | Nick Hannes

Let op: het werk van Leuvrey is ook te zien bij VRIJDAG, De Zwarte Doos en het CBK.
Please note: Leuvrey's work is also exhibited at VRIJDAG, De Zwarte Doos and CBK.

TAXED TO THE MAX

oude conservatorium

Radesingel 6 | Groningen

6-10 | 1-12 - wo t/m zo van 12 tot 18 uur | wed - sun from 12 - 6 pm

11

Ursula Biemann CH | BLACK SEA FILES, 2005

Een onderzoek naar de Kaspische oliegeografie: 's werelds oudste oliewinningsgebied. Op basis van veldwerk en onderzoek becommentarieert 'Black Sea Files' de manieren waarop informatie wordt opgespoord, verspreid of achtergehouden. A territorial research on the Caspian oil geography: the world's oldest oil extraction zone. Drawing on investigatory fieldwork 'Black Sea Files' comments on the ways in which information and visual intelligence are detected, circulated or withheld.

Coralie Vogelaar NL | RECOGNIZED/NOT RECOGNIZED, 2016-2017

Krantenredacties worden overspoeld door duizenden beelden van eenzelfde gebeurtenis. Het ene beeld wordt iconisch, het andere raakt in de vergetelheid. Coralie Vogelaar onderzoekt deze mechanismen in een video-installatie, ontworpen met choreografe Marjolein Vogels. Every day, newspaper editors are inundated with thousands of images of one event. One image will be destined to become iconic while others will vanish into oblivion. Coralie Vogelaar explores these mechanisms in a video installation, created with choreographer Marjolein Vogels.

> © Marvin Leuvrey - uit de serie 'Overflow'

> © Glenna Gordon - 'White Motherhood' uit de serie 'American Women on the Far Right'

Anika Schwarzlose DE | AGENDAS AND CONTAINERS, 2016-2017

Een collage van fragmenten van officiële internationale instellingen, zowel echte als fictieve plaatsen. Afhankelijk van de hoek die de kijker inneemt ten opzichte van de installatie, ontstaat er een compleet of een fragmentarisch beeld. Zo onthult het werk het bedrieglijke karakter van onze perceptie.

A collage of fragments from official international institutions, real ones as well as fictional places. Depending on the angle the viewer takes, the image appears complete, or falls apart into fragments. Thus, the work discloses the illusionist character of our perception.

Brigitte de Langen NL | IN AGREEMENT, 2019

'In Agreement' toont de originele, ondertekende eindversies van handelsverdragen die de EU heeft afgesloten. Een geluidsinstallatie laat in verschillende talen voorgelezen passages uit de verdragen horen.

'In Agreement' shows the original, signed, final versions of a selection of trade agreements that the EU has closed with other parties. An audio installation voices parts of the agreements, read out in different languages.

Glenna Gordon US | AMERICAN WOMEN ON THE FAR RIGHT, 2017-2018

Bij binnenlands racisme en terrorisme in Amerika gaat het meestal over boze blanke mannen en eenzame wolven. Maar er is een nationale blinde vlek: de cruciale rol van vrouwen in het verspreiden van haat. Glenna Gordon ontmoette en fotografeerde ruim twintig van deze vrouwen.

When Americans talk about domestic racism and terrorism, they discuss angry white men and lone wolves. But they have a national blind spot: the crucial role of women in spreading hate. Glenna Gordon met and photographed over two dozen women.

Marvin Leuvrey FR | OVERFLOW, 2015-2017

'Overflow' gaat over de visuele aspecten van hyperkapitalisme en zijn zelfvernietigende overvloed aan technologie en artefacten. De beelden werden gemaakt in stedelijke doorvoerplaatsen, speciale economische zones, winkelcentra, hotels, casino's enzovoort.

Overflow addresses the visual aspects of hyper capitalism and its self-destructive plethora of technology and artefacts. The images were shot in urban places of transit, special economic zones, malls, hotels, casinos, etcetera.

13

Béragère Fromont FR | EXCEPT THE CLOUDS, 2018

Athene is een stad van tegenstellingen: haar flamboyante, mythologische erfgoed bestaat naast de huidige, donkere en dramatische politieke en economische situatie. Deze serie vangt niet alleen deze tegenstrijdigheden in beelden, maar reflecteert ook op de plaats en kwetsbaarheid van de mens in een beschaving in verval.

Athens is an oxymoron city. Its flamboyant mythological heritage coexists with its dark and dramatic current political and economic situation. This series not only catches this contradiction in images, but also reflects on the place and the fragility of the human in a civilization in decline.

Sven Johne DE | A SENSE OF WARMTH, 2015

HEROES OF LABOR, 2018 | I AM THE POWER (DRESDEN WALK), 2018

'A Sense of Warmth' gaat over de desillusies van een vrouw, die op een klein eiland werkt aan een project dat de migratie van vogels in beeld brengt. 'Heroes of Labour' toont portretten van het geïndividualiseerde kapitalisme: twaalf motivatie- en levenscoaches kijken ons grijnzend aan. Ze lijken letterlijk het begrip 'I am the Power' te belichamen, het centrale motief van de tweede film- en geluidsinstallatie in de tentoonstelling.

'A Sense of Warmth' is about the disillusion of a woman who is working on a small island on a project that monitors the migration of birds. 'Heroes of Labor' shows the portraits of individualized capitalism: twelve motivational and life coaches look at us with a large grin. They seem to literally embody the postulate 'I am the Power', the central motive of the second film/sound-piece in the exhibition.

Ivar Veermäe EE | THE FLOOD, 2018

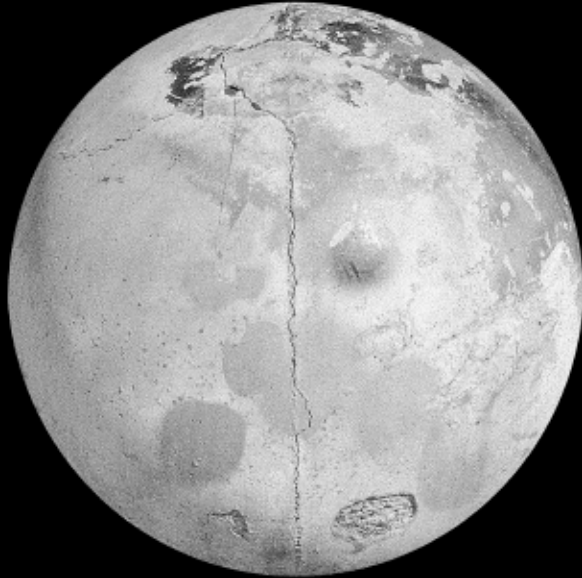
Cryptovaluta zijn immaterieel, maar kunnen zonder materiële infrastructuur niet bestaan. 'The Flood' is ontstaan uit een onderzoek naar cryptogeld en haar mijnbouw- en energiebehoeften, en beweegt zich tussen documentaire beelden en gesimuleerde 3D-objecten.

Cryptocurrency is immaterial in itself but needs powerful material infrastructure to exist. 'The Flood' is born from research into crypto-money and its mining and energy needs, and alternates between documentary style images and simulated 3D objects.

Lana Mesić NL | SOULS, TIES AND A PILE OF CARROTS, 2017

Een poging om het hypergeconstrueerde beeld van de financiële wereld te doorbreken. Lana Mesić interviewde twaalf Londense bankiers en vertaalde snapshots van hen in geborduurde portretten.

An attempt to break the hyper constructed image of the financial world. Lana Mesić interviewed twelve London bankers and translated snapshots of them into embroidered portraits.

Igor Tereshkov RU | OIL AND MOSS, 2018

De traditionele leefwijze van de Chanten, een inheems nomadenvolk in West-Siberië, staat sterk onder druk door de vervuiling van de oliewinning. Igor Tereshkov symboliseert dit door de gaten en krassen op zijn foto's, ontstaan door de films met gelekte olie te ontwikkelen.

The traditional way of living of the Khanty, an indigenous nomadic people in Western Siberia, is severely threatened by the pollution of the oil industry. Igor Tereshkov symbolizes this on his photos through holes and scratches, that originate from developing his films with leaked oil.

Jos Jansen NL | GIG, 2019

Digitale platforms zoals Uber en Deliveroo hebben een nieuwe generatie van 'arbeiders-ondernemers' gecreëerd, die worden opgejaagd door voortdurende beoordelingen en een discutabel bonusbeleid. Welkom in de 'klik- en kluseconomie' met zijn overweldigende illusie van vrijheid, autonomie en flexibiliteit.

Digital platforms like Uber and Deliveroo have created a new generation of 'working class entrepreneurs', who are driven by continuous ratings and ambiguous bonus policies. Welcome to the 'gig economy' with its magnificent illusion of freedom, autonomy and flexibility.

16

Oliver Ressler AT & Zanny Begg AU | THE BULL LAID BEAR, 2012

In hun film steken Oliver Ressler en Zanny Begg de draak met de rechtvaardigingen voor de bezuinigingen en het redden van banken na de economische crisis van 2008. Ze onderzoeken ons collectieve 'geloof' in financiële markten.

In their film Oliver Ressler and Zanny Begg poke fun at the justifications made for the bailouts and austerity packages after the economic crisis of 2008. They probe our collective 'belief' in financial markets.

Thomas Kuijpers NL | THAT'S DELIRIOUS!, 2019-ONGOING

Thomas Kuijpers observeert de manier waarop zorgwekkende fenomenen broeien in online omgevingen, tot ze ineens hun tentakels in de organische werkelijkheid zetten. Door het verzamelen en combineren van de verschillende informatielagen rond deze gebeurtenissen, probeert hij inzicht te krijgen in de chaotische en oncontroleerbare informatiestromen.

Thomas Kuijpers observes how contemporary phenomena of concern brew and boil in a virtual atmosphere, until they lash out and put their tentacles in reality. By collecting and combining the layers of information that are shaping these events, Kuijpers attempts to gain insight into the chaotic and uncontrollable flows of information.

noorderlicht

Akerkhof 12 | Groningen

6-10 | 29-12 - wo t/m zo van 12 tot 18 uur | wed - sun from 12 - 6 pm

17

MENTORSHIP YOUNG CURATORS

WORLDS, PEOPLE, PLACES | RESISTANCE THROUGH CULTURE

De jonge curatoren George Knegtel [Nederland, 1992] en Laura Carbonell Reyes [Colombia, 1986] hebben een tentoonstelling gemaakt die het festival flankiert. Ze tonen werk van negen kunstenaars dat tot stand kwam in overleg of samenwerking met lokale gemeenschappen. In de vorige eeuw heeft de toenemende druk van het moderne kapitalisme het leven van plattelandsgemeenschappen en inheemse volkeren onvermijdelijk beïnvloed. Cultureel verzet is voor deze gemeenschappen onderdeel geworden van het dagelijks leven.

Laura Carbonell Reyes [Colombia, 1986] and George Knegtel [the Netherlands, 1992] have been chosen as curators of the gallery space. They have selected nine artists, whose work have come about in consultation or collaboration with local communities. In the last century, the increasing pressures and needs of modern capitalism have been affecting the lives of rural communities and indigenous people in imperceptible ways. Cultural resistance has become part of their daily life.

<< © Daniël Siegersma - uit de serie 'Anorak' | < © Lucia Nimcova & Sholto Dobie - still uit 'BAJKA'

< © Keijiro Kai - uit de serie 'Wounded Bears'

Daniël Siegersma NL | ANORAK, 2018

Zijn we vanzelfsprekend deelnemers aan onze regionale tradities of moeten we dat verdienen? In zijn installatie 'Anorak' uit Daniël Siegersma zijn nieuwsgierigheid naar lokale tradities in Twente, waar hij opgroeide.

Are we by default participants of our regional traditions or do we need to deserve it? In his installation 'Anorak' Daniël Siegersma expresses his curiosity about regional traditions in the Dutch region of Twente, where he grew up.

Keijiro Kai JP | CHARANGA, 2017 & WOUNDED BEARS, 2014-2018

De Japanse fotograaf Keijiro Kai bezoekt heftige, eeuwenoude festivals over de hele wereld. In 'Charanga' zien we rituele vuistgevechten in Bolivia. In 'Wounded Bears' zetten jonge Japanners met traditionele fakkels een houten tempel in brand.

Japanese photographer Keijiro Kai records testosterone-filled festivals around the world. 'Charanga' shows ritual fist fights in Bolivia. In 'Wounded Bears' young Japanese men attempt to set a wooden shrine ablaze with traditional torches.

Lonnie van Brummelen NL, Siebren de Haan NL & Tolin Alexander SR | STONES HAVE LAWS, 2018

Het filmproject 'Stones Have Laws' vertelt de Nederlands-Surinaamse koloniale geschiedenis vanuit het perspectief van de Marrons. Ze demonstreren rituelen en vertellen hoe hun band met de voorouderlijke gronden wordt bedreigd door houtkap en mijnbouw.

The documentary film 'Stones Have Laws' tells the Dutch-Surinamese colonial history from the perspective of the Maroons. They demonstrate rituals and express how their ties to their ancestral grounds have become endangered through deforestation and mining.

Lucia Nimcova SK & Sholto Dobie GB | BAJKA, 2016

Sinds 2014 verzamelen kunstenaars Lucia Nimcova en Sholto Dobie een archief van fotografie, video- en geluidsopnamen in West-Oekraïne. In 'BAJKA' laten ze zien dat de alternatieve folklore van de regio nog steeds springlevend en relevant is.

Since 2014, artists Lucia Nimcova and Sholto Dobie have gathered an archive of photography, video and sound recordings throughout western Ukraine. In 'BAJKA' they show that the alternative folklore of the region is still alive and relevant.

Marcos Ávila Forero CO | ESTENOPÉICAS RURALES, 2015

Een serie drieluiken van boerenwoningen op de Cundiboyacense hoogvlakte in Colombia, een broeïnest van de gewapende opstand om een goed agrarisch beleid voor de boerenbevolking af te dwingen.

A series of triptychs of peasant homes on the Altiplano Cundiboyacense in Colombia, a central location of the armed uprising for a viable agrarian policy for the farming population.

Roberto Huarcaya PE | AMAZOGRAMAS, 2014

Roberto Huarcaya is gefascineerd door de wreedheid, oneindigheid en schoonheid van het Amazoneregenwoud, dat hij in fotogrammen vastlegde. De cameraloze beelden maakte hij door enorme vellen lichtgevoelig papier uit te spreiden in de dichte begroeiing van het bos.

Roberto Huarcaya is fascinated by the sense of cruelty, immensity and beauty of the Amazonian forest, which he recorded in a series of photograms. The cameraless images were made by extending enormous photosensitive papers along the dense foliage of the forest.

centrum beeldende kunst

Trompsingel 27a | Groningen

6-10 | 1-12 - wo t/m zo van 12 tot 18 uur | wed - sun from 12 - 6 pm

21

< © Lonnie van Brummelen, Siebren de Haan & Tolin Alexander - still uit 'Stones Have Laws' (chapter 'The Flood')

© Lena Dobrowolska & Teo Ormond-Skeaping - 'Future Scenarios'

Mari Bastashevski CH | 10.000 THINGS OUT OF CHINA, 2016-2017

Mari Bastashevski volgde tien huishoudelijke artikelen langs alle logistieke knooppunten die ze passeren voor en nadat ze de consument bereiken.

Mari Bastashevski followed the flow of ten household commodities between the logistical choke points they pass through before and after reaching the consumer.

Lena Dobrowolska PL & **Teo Ormond-Skeaping** GB

FUTURE SCENARIOS, 2017-ONGOING

Deze film toont dat de landen die het kwetsbaarst zijn voor klimaatverandering vooroplopen in het CO2-vrij maken van hun economieën. Ondertussen zitten de hoofdverantwoordelijken vast in politieke apathie.

This film shows that nations that are most vulnerable to climate change are also the closest to decarbonizing their economies. Meanwhile the developed nations are stuck in a state of political apathy.

© Mark Curran - installatieshot van 'The Breathing Factory'

> © Mari Bastashevski - installatieshot van '10.000 things out of China' (courtesy Maison Populaire, Montreuil, FR)

U. Kanad Chakrabarti IN | EXORBITANT PRIVILEGE, 2018

'Exorbitant Privilege' suggereert een nauwe samenhang tussen de nucleaire tests tijdens de Koude Oorlog en de huidige ecologische ineenstorting van onze planeet.

'Exorbitant Privilege' argues that the Cold War's nuclear testing bears a correlative relationship to our present ecological collapse.

Mark Curran IE | THE BREATHING FACTORY, 2002-2006

'The Breathing Factory' gaat kritisch in op de rol en representatie van arbeid en wereldwijde industriële praktijken, gekenmerkt door vluchtige allianties, tijdelijke locaties en opportunistisch stromend kapitaal.

'The Breathing Factory' critically addresses the role and representation of labour and global industrial practices, which are characterised by fleeting alliances, transient spaces as capital moves when required.

22

23

de zwarte doos

Eendrachtskade Zuidzijde 2 | Groningen

6-10 | 1-12 - wo t/m zo van 12 tot 18 uur | wed - sun from 12 - 6 pm

Alan Gignoux GB | OIL SANDS, 2010-ONGOING

Noord-Alberta (Canada) herbergt enkele van 's werelds grootste natuurlijke olievoorraden. De exploitatie ervan heeft geleid tot een enorme economische groei, maar ook afhankelijkheid en grote milieuschade. Alan Gignoux kijkt naar de impact van 'Big Oil' op het landschap en de bevolking.

Northern Alberta (Canada) is home to some of the world's largest natural oil deposits. Accessing the oil has led to colossal economic growth, but also dependence and major environmental damage. Alan Gignoux looks at the impact of 'Big Oil' on the landscape and the people.

Sergey Novikov RU & Max Sher RU

INFRASTRUCTURES - POWER, PROPERTY, AND TERRITORY
IN THE POST-SOVIET SPACE, 2016-2019

In hun fotoproject visualiseren Sergey Novikov en Max Sher de ideeën, technieken, tactieken en verhalen die de heersende macht in Rusland gebruikt om aan het roer te blijven.

With their photo project, Sergey Novikov and Max Sher visualize the ideas, techniques, tactics, and narratives the ruling powers in Russia use to exercise their power.

< © Alan Gignoux - 'Industry' uit de serie 'Oil Sands'

© Tony Fohse - uit de serie 'After the Fact'

26

< © Michele Borzoni - uit de serie 'Workers Buyouts'

< © Martin Toft - 'Offices #1' uit de serie 'Masterplan'

Michele Borzoni IT | OPEN COMPETITIVE EXAMINATIONS | WORKERS BUYOUTS, 2014-2017

Michele Borzoni toont de effecten van de economische crisis op het Italiaanse arbeidssysteem. 'Workers Buyouts' brengt bedrijven in beeld die door hun medewerkers zijn overgenomen. 'Open Competitive Examinations' toont de bureaucratische procedure die aspirant politieagenten, verpleegkundigen en leraren moeten doorlopen.

Michele Borzoni portrays Italy's current labour landscape in the framework of the recent global economic recession. 'Workers Buyouts' shows companies that have been taken over by its employees. 'Open Competitive Examinations' portrays the bureaucratic procedure aspiring policemen, nurses or teachers are to undergo.

27

Tony Fohse CA | AFTER THE FACT, 2016-2018

Tony Fohse stelt zich voor hoe de toekomst in de Eerste Wereld eruitziet voor degenen die momenteel als overbodig worden beschouwd. Daarmee verwijst hij naar de toenemende onzekerheid en angst en het veranderende politieke en fysieke klimaat waarin we leven.

Tony Fohse imagines what life in the First World might look like for those who are now deemed surplus to requirements. He refers to the increasing uncertainty and fear, and changing political and physical climates that we live in.

Martin Toft DK | MASTERPLAN, 2015-2019

De afgelopen zestig jaar veranderde Jersey van een agrarische en toeristische economie in een van 's werelds toonaangevende internationale financiële offshore centra. 'Masterplan' vertelt met fotografie, film en archiefmateriaal het verhaal van Jerseys hedendaagse welvaart.

Over the last sixty years, Jersey transformed from an agricultural and tourism-based economy into one of the world's leading offshore International Finance Centres. Using photography, film and archives 'Masterplan' tells the story of Jersey's contemporary prosperity.

vrijdag

Walstraat 34 | Groningen

6-10 | 1-12 - wo t/m zo van 12 tot 18 uur | wed - sun from 12 - 6 pm

Davide Monteleone IT | A NEW SILK ROAD, 2017-ONGOING

In 2013 kondigde de Chinese president Xi Jinping het meest ambitieuze en duurste infrastructuurproject aan dat de wereld ooit heeft gekend: het Belt and Road Initiative (BRI). Davide Monteleone begon in 2014 met het traceren van delen van de landroutes.

In 2013, Chinese president Xi Jinping announced the most ambitious and expensive infrastructure project the world has ever known: the Belt and Road Initiative (BRI). In 2014, Davide Monteleone started tracing stretches of the land routes.

Gina Peyran-Tan SG

MAID. HELPER. CAREGIVER. FOREIGN DOMESTIC WORKER., 2019

Gina Peyran-Tan vertelt over buitenlandse, inwonende huishoudsters in Singapore. Ze worstelen om rond te komen en worden niet beschermd door een minimumloon of arbeidswetgeving.

Gina Peyran-Tan exposes the problem of foreign, domestic workers in Singapore. They struggle to make ends meet and are not protected by a minimum wage or the employment act.

< © Davide Monteleone - uit de serie 'A New Silk Road'

> © Gina Peyran-Tan - still uit 'Maid. Helper. Caregiver. Foreign Domestic Worker'

> © Davide Monteleone - uit de serie 'A New Silk Road'

Y2

Oosterhamrikkade 2Y | Groningen

6-10 | 1-12 - wo t/m zo van 12 tot 18 uur | wed - sun from 12 - 6 pm

Dorothee Elisa Baumann CH | 2H19MIN19SEC19FRAMES, 2018

In de tv-studio van een nieuwszender leest een presentatrice 'On Photography' van filosoof Susan Sontag voor. Welk effect heeft het voorlezen van deze serie essays met kritiek op het format waarin de voorlezer zelf figureert op de kijker, de spreker en het medium?

In the studio of a TV news channel a presenter reads aloud 'On Photography' by philosopher Susan Sontag. What impact does this series of critical essays, critical of the medium in which she acts herself, have on the audience, the speaker, the medium?

Ishan Tankha IN | A PEAL OF SPRING THUNDER, 2008-2015

In een van de meest achtergebleven regio's van India lijkt de overheid de natuurlijke hulpbronnen belangrijker te vinden dan haar inwoners. Ishan Tankha volgde de inheemse bevolking en maoïstische rebellen terwijl ze onderhandelen over gebieden die zwaar zijn aangetast door exploitatie.

In some of the most backward regions of India it seems for the government the region's natural resources hold more importance than its residents. Ishan Tankha followed the natives and Maoist rebels as they negotiate areas, profoundly affected by commercial and political prospectors.

< © John Vink - uit de serie 'The Sambok Chap Fire'

> © Dorothee Elisa Baumann - installatieshot '2h19min19sec19frames'
(courtesy Pasquart Photoforum, Biel/Bienne, Zwitserland)

John Vink BE | THE SAMBOK CHAP FIRE, 2001-2019

In 2001 werd de nederzetting Sambok Chap in de Cambodjaanse hoofdstad Phnom Penh verwoest door een brand, die de gemeente zo goed uitkwam dat er nog steeds vele geruchten de ronde doen. Na de brand verkocht de gemeente de grond aan een investeerder, de dakloze huurders werden verplaatst naar een afgelegen gebied.

In 2001 a violent fire gutted the Sambok Chap settlement in Phnom Penh, Cambodia. The fire served the interests of the municipality so well that suspicions still abound. After the fire the municipality sold the land to an investor - the homeless tenants were relocated to an isolated area.

Joseph Rodríguez US | PUERTO RICO'S LAMENT, 2015-2018

Puerto Rico kent een lange geschiedenis van armoede, die er met de economische crisis niet beter op werd. Met een krimpende, snel vergrijzende bevolking en een van de laagste arbeidsparticipatiecijfers ter wereld rijst de vraag hoe de toekomst van het eiland eruitziet.

Puerto Rico has long been poor and has had more than its share of the economic crisis. With a declining, rapidly aging population, and one of the lowest labour participation rates in the world, it raises worries about how Puerto Rico will thrive.

fotogalerie lichtzone

Oude Kijk in 't Jatstraat 36 | Groningen

6-10 | 1-12 - wo t/m zo van 12 tot 18 uur | wed - sun from 12 - 6 pm

David Klammer DE | FIGHT FOR FOREST, 2018

David Klammer portretteert de levens van de klimaatactivisten in het bos van Hambach ten westen van Keulen. Sinds 2012 bezetten ze het bos om kap door energiebedrijf RWE te voorkomen, te vechten voor een ander klimaatbeleid en te zoeken naar alternatieve levenswijzen.

David Klammer portrays the lives of the occupants of the Hambach forest, West of Cologne. Since 2012 they occupy the forest to protect it from being cleared by the energy company RWE, to fight for a change of climate-policy and to try to live an alternative life as a community.

< © David Klammer - 'Protest im Hambacher Forst' uit de serie 'Fight for Forest'

> © Ezio D'Agostino - 'A collection of gemstones from Zimbabwe at a flea market in Luxembourg City' uit de serie 'NEOs'

galerie noord

Nieuwstad 6 | Groningen

6-10 | 1-12 - wo t/m zo van 12 tot 18 uur | wed - sun from 12 - 6 pm

Ezio D'Agostino IT | NEOS, 2017-2018

In 2016 onthulde Luxemburg, uit angst voor een nieuwe financiële crisis, plannen voor mijnbouw op asteroiden en objecten in de buurt van de aarde (NEO's). Ezio D'Agostino construeert een visuele en politieke hypothese over de mogelijke gevolgen van deze nieuwe cyclus van grootschalige kolonisatie- en onteigeningsprocessen.

In 2016, fearing a new financial crisis, Luxembourg revealed their plans for the exploitation of mining resources coming from asteroids and objects near the Earth (NEOs). Ezio D'Agostino aims to construct a visual and political hypothesis about the possible repercussions of this new cycle of large-scale colonization and expropriation processes.

34

educatief programma

EDUCATIEF PROGRAMMA SCHOLIEREN EN STUDENTEN

TAXED TO THE MAX gaat vergezeld van een educatief programma voor het voortgezet onderwijs, mbo en hbo. Met een interactieve rondleiding door de hoofdtentoonstelling nemen we de scholieren en studenten mee langs de beelden en dagen ze uit om de tentoonstelling zelf te ontdekken. Zo willen we jongeren de kennis bieden waarmee fotografie en andere visuele kunst kan worden begrepen als veelzijdige media, die verhalen vertellen, informeren en bekritisieren. Gekoppeld aan de rondleiding bieden we ook een workshop fotografie aan.

35

RONDLEIDINGEN VOOR VOLWASSENEN

Tijdens onze rondleidingen gaan deelnemers in gesprek over het in de expositie getoonde werk. Ze worden uitgedaagd om anders te kijken en zelf de werken te doorgronden, aangevuld met achtergrondkennis van de gids. Het bekijken van de tentoonstelling krijgt zo een interessante meerwaarde.

Rondleidingen duren een uur en kosten € 40 per groep van maximaal 15 deelnemers (exclusief toegang). Op verzoek passen we de rondleiding aan de wensen van de groep aan. Rondleidingen kunnen ook plaatsvinden op maandag en dinsdag, of voorafgaand aan de reguliere openingstijden.

RESERVERINGEN EN INFORMATIE

educatie@noorderlicht.com of 050-318 22 27 (Corine Hörmann)
www.noorderlicht.com

EDUCATIONAL PROGRAM SCHOOLS AND STUDENTS

TAXED TO THE MAX is accompanied by an educational program for secondary education, MBO and HBO. With an interactive tour of the main exhibition we take the students and students along the images and challenge them to explore the exhibition themselves. We hand them the tools to see photography and other visual arts as versatile media that tells stories, informs and criticizes. Linked to the tour, we also offer a photography workshop.

GUIDED TOURS FOR ADULTS

During our tours, participants discuss the work shown in the exhibition. They are challenged to look in a different way and understand what they are looking at, with the help of background knowledge from the guide. Viewing the exhibition thus gains interesting added value.

Guided tours last an hour and cost € 40 per group of up to 15 participants (excluding admission). On request we adjust the tour according to the wishes of the group. Tours can also take place on Mondays and Tuesdays, or prior to regular opening times.

RESERVATIONS AND INFORMATION

educatie@noorderlicht.com or + 31 50 318 22 27 (Corine Hörmann)
www.noorderlicht.com

educational program

oude conservatorium

Radesingel 6 | Groningen [bovenverdieping | upper floor]
6-10 | 1-12 - wo t/m zo van 12 tot 18 uur | wed - sun from 12 - 6 pm

37

stories from the north

PHOTOGRAPHIC VOICES FROM GHANA

Evans Ahorsu | Mabel Senaa Bonsuuri | Geoffrey Buta
Nyamekye Joey | Qujo Buta

Deze expositie is onderdeel van een langlopend project van fotografeplatform NUKU Studio uit Accra (Ghana) en Noorderlicht. Vijf Ghanese fotografen tonen de rijkdom, diversiteit en energie van een vaak over het hoofd gezien gebied in beeldverhalen, aan de hand van de drie SDG's (Sustainable Development Goals) klimaatverandering, migratie en gender.

This show is part of a long-term project by Nuku Studio, a platform for photography in Accra, Ghana and Noorderlicht in Groningen. Five Ghanaian photographers share the richness, diversity and energy of the often overlooked north of Ghana in visual stories, all connected to the SDG's (Sustainable Development Goals) gender, migration and climate change.

'Stories from the North' is a co-production of NUKU Studio Ghana and Noorderlicht, with the support from Frame, Voice, Report!

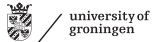

oude conservatorium

38 Radesingel 6 | Groningen [bovenverdieping | upper floor] 6-10 | 1-12 - wo t/m zo van 12 tot 18 uur | wed - sun from 12 - 6 pm

imagining science

Nick Hannes BE | CORPORATE, 2019-LOPEND

Vanuit de gedachte dat wetenschap en kunst veel met elkaar gemeen hebben, verstrekken de Rijksuniversiteit Groningen en Noorderlicht elk jaar een fotografische opdracht tot het maken van nieuw werk, dat zich laat inspireren door universitair onderzoek waarvan het onderwerp rijmt met het Noorderlicht thema van dat jaar. Op de lange termijn wordt zo een veelzijdig beeld van het wetenschappelijke leven vastgelegd.

'Corporate' is de derde editie in de opdrachtenreeks. De serie van Nick Hannes wordt een visueel onderzoek naar de financiële wereld en het internationale bedrijfsleven, dat aansluit bij academisch onderzoek hiernaar in Groningen. Hannes richt zich in eerste instantie vooral op de situaties achter de schermen van een aantal financiële bedrijven in Nederland en België. Deze sector speelt een immens belangrijke rol in onze economie, en de vrijheden en transparantie ervan vormen een terugkerend onderwerp in het publieke debat.

TAXED TO THE MAX biedt een voorproefje, volgend jaar volgt een zelfstandige expositie. Eerder werd de opdracht verstrekt aan Jos Jansen en Eddo Hartmann, wiens werk nu te zien is in het Natuurmuseum.

Based on the idea that science and art have a lot in common, the University of Groningen and Noorderlicht each year provide a photographic assignment to create new work that is inspired by academic research, the subject of which rhymes with the Noorderlicht theme of that year. In the long term, a multifaceted image of scientific life is captured in this way.

'Corporate' is the third edition in this commissioned series. The series by Nick Hannes (1974, Belgium) is a visual investigation into the financial world and international business, in line with academic research on this subject in Groningen. Hannes primarily focuses on the situations behind the scenes of a number of financial companies in the Netherlands and Belgium. This sector plays an immensely important role in our economy, and its freedoms and transparency are a recurring topic in the public debate.

TAXED TO THE MAX offers a taste, an independent exhibition will follow next year. The assignment was previously given to Jos Jansen and Eddo Hartmann, whose work is now on show at the Nature Museum.

© Hanna Snijder - uit de serie 'The Other Side'

> © Marco Peck - uit de serie 'Defining Nationhood'

40

OFF PRO GRAMMA

Programme in English at noorderlicht.com, from October 1st

41

SIGN

Winschoterkade 10 | Groningen | www.sign2.nl

5-10 | 3-11 - di t/m zo van 12 tot 17 uur | toegang gratis
gedeeltelijk rolstoeltoegankelijk

**Marko Peck | Susanne Khalil Yusef | Valerie van Zuijlen
Asya Sukhorukova** | INTER-FACE

Hoe handhaaft het individu zich in het krachtenveld van externe invloeden als macht, politiek, geld en data? In de interactieve webdocumentaire 'Defining Nationhood' belicht Marko Peck persoonlijke ervaringen van nationale identiteit, grenzen en thuisgevoel van mensen uit brandhaarden met veranderlijke landsgrenzen. In 'Aireal' verbeeldt Valerie van Zuijlen een labyrint van leven door verschillende tijden en plaatsen. 'Tussen wal en schip' van Susanne Khalil Yusef is een persoonlijk verhaal, beïnvloed door geo-politieke ontwikkelingen over de Palestijnse diaspora. Asya Sukhorukova toont in 'Engineers of the Soul' het manipulatieve karakter van tv-uitzendingen van de Russische presidentiële verkiezingen 2018. Hoe gebruikt de staat propaganda achter schijnbare objectiviteit?

42

GalerieH200

Bloemsingel 200 | Groningen | www.studioh200.nl
25-10 | 17-11 - wo t/m zo van 13 tot 17 uur | toegang gratis

Lammert Boerma | VERLASSEN

Lammert Boerma was van de jaren 70 tot 90 een bekend schilder van symbolische realistische kunst, controversieel door zijn vormgeving en voorstellingen. Menigmaal haalde hij de pers door zijn vermeend obscene schilderijen. Dat hij daarnaast in die trant ook fotografeerde en die beelden bewerkte met dunne olieverf, waardoor het ingekleurde fotografie werd, is bij menigeen onbekend. Die serie, grotendeels geënceneerde, fotografie is nu voor het eerst te zien in GalerieH200.

> © Charlie Kitchen - 'Analog Matte 031' uit de serie 'The Other Side of the Sky'

galerie with tsjalling:

Kostersgang 26a | Groningen | www.withtsjalling.nl
18-10 | 2-11 - wo t/m vr van 13 tot 17 uur | za van 11 tot 17 uur | toegang gratis

Charlie Kitchen, Chen Xie & Lenneke van der Goot MÉNAGE À TROIS II

Drie jonge galeriehouders bundelen hun krachten voor deze reizende tentoonstelling, met drie van hun kunstenaars. De focus van de expositie is gericht op werk met een sterke hang naar geometrie. De Amerikaanse fotograaf Charlie Kitchen analyseert de basisprincipes van fotografie door fysieke manipulatie van het analoge proces. Hij maakt gebruik van 'in-camera' ingrijpen, dat een manier biedt om elk beeld te ontleden en reconstrueren. Door middel van het maskeren van de film en het overlappen van meerdere belichtingen kan het beeld volledig worden bewerkt en biedt zo alternatieve vormen van fotografische waarneming. Verder is er werk te zien van Chen Xie en Lenneke van der Goot.

43

Galerie MooiMan

Noorderstationsstraat 40 | Groningen | www.mooi-man.nl
6-10 | 1-12 - do t/m zo van 14 tot 18 uur | toegang gratis

Ewoud Broeksma | PUUR

Jean-Christophe Husson | NO LAND FOR LOVE

Ewoud Broeksma overleed onverwacht in februari 2019 op 61-jarige leeftijd. Hij is voornamelijk bekend van de foto's van vele (top)sporters en zijn fotorubriek in het Dagblad van het Noorden. 'PUUR' toont zo'n 500 foto's in passe-partout die in zijn huis en opslagruimtes gevonden zijn. Het werk beslaat een periode van ruim 30 jaar.

In 'No Land For Love' laat de Franse fotograaf Jean-Christophe Husson de bijzonder kwetsbare positie van LGBTQ-asielzoekers zien. Deze vrouwen en mannen moesten hun land ontvluchten en hadden vaak te maken met gewelddadige discriminatie. Uiteindelijk moesten ze hun huis, hun stad, hun land en vaak ook hun kinderen verlaten.

44 © Ewoud Broeksma - installatieshot 'PUUR'

45

CBK Emmen

Ermerweg 88b | Emmen | www.cbkemmen.nl
4-10 | 1-12 - di t/m zo van 12 tot 17 uur | toegang gratis

Heleen Haijtema & Tryntsje Nauta | 11FOUNTAINS

Heleen Haijtema & Tryntsje Nauta zijn een gelegenheidsduo sinds het prille begin van Leeuwarden Fryslân Culturele Hoofdstad 2018. In opdracht van 11Fountains maakten de twee Friese fotografen van alle fonteinen een poëtische vertaling in beeld. Het zijn vrije interpretaties, waarvoor Haijtema en Nauta geput hebben uit de historie van de stad waar ze staan en het gedachtegoed van de kunstenaar. De serie van elf autonome beelden is zo een hommage aan de fonteinen geworden en het laatste werk dat het duo maakt onder de vlag van LF2018.

© Heleen Haijtema & Tryntsje Nauta – 'Stavoren' en 'Leeuwarden' uit de serie '11Fountains'

46

Museum Klooster Ter Apel

Boslaan 3-5 | Ter Apel | www.kloosterterapel.nl

5-10 | 1-12 - di t/m za van 10 tot 17 uur | zondag van 13 tot 17 uur
toegang € 8,50 | jongeren en studenten € 5 | leerlingen basisonderwijs € 4
donateurs, museumkaart en ICOM: gratis

Hanna Snijder | THE OTHER SIDE

Hanna Snijder fotografeert authentieke mensen en plaatst ze in een wereld die ze zelf bedenkt. 'The Other Side' is een serie portretten, geïnspireerd door een wandeling door de Groningse natuur tijdens de wintermaanden. De schoonheid van het Waddengebied, een eenzaam huisje aan de horizon omringd en de sombere sfeer van de donkere lichten creëren het kleurenpalet voor de portretten. Snijder fotografeerde haar modellen van verschillende zijden, met de bedoeling de portretten vrij in de ruimte te laten staan. Daardoor krijgen de tweedimensionale portretten een sculpturale uitstraling.

© Hanna Snijder - uit de serie 'The Other Side'
> © René Alberts - 'Bellingwolde'

het MOW

Hoofdweg 161 | Bellingwolde | www.museumdeoudewolden.nl
6-10-2019 | 19-01-2020 - wo t/m vr van 11 tot 17 uur | za en zo van 13 tot 17 uur
toegang € 4,50 (op wo vrijwillige bijdrage) tot 18 jaar gratis toegang

René Alberts | Annemarie van Buuren Pieter Tonnis de Graaf | VELDWERK

In 'Veldwerk' verbeelden drie fotografen elk op eigen wijze het landschap. René Alberts reist de hele wereld over in Google Streetview. Van deze foto's maakt hij kleine kunstwerken, vaak voorzien van een licht schurende tekst. Deze nieuw reeks focust zich op Groningen. Annemarie van Buuren maakt een digitale ode aan de wilde grassen en bloemen die tegenwicht bieden aan de grote groene vlaktes raaigras die het noordelijke landschap vaak domineren: kleur in plaats van 'grasfalt'. Pieter Tonnis de Graaf ging met een zelfgemaakte pinholecamera naar het Hoogeland. Met kleurfilters maakt hij van drie zwart-witfoto's gevoevolle beelden van het landschap.

47

Galerie del Campo

Drijberseweg 12 | Wijster | www.galeriedelcampo.nl
5-10 | 1-12 - vr t/m zo van 13 tot 17 uur | gratis toegang

Sake Elzinga | HET STENEN LANDSCHAP

Het werkterrein van Sake Elzinga is breed: van de actuele politiek tot sport en kunst en cultuur. Sinds 1987 is hij een van de vaste fotocorrespondenten voor NRC Handelsblad. In deze moderne wereld van onder andere kapitalisme en 'vooruitgang' staan in Drenthe nog steeds de hunebedden: 5000 jaar oude grafrestanten van het Trechterbekervolk. Ooit waren deze oerelementen, gelegen vlakbij de woonplaats van Elzinga, de inspiratiebron voor het maken van de serie 'Het Stenen Landschap'.

48

49

Tetem

Stroinksbleekweg 16 | Enschede | www.tetem.nl
3-10-2019 | 5-1-2020 - ma t/m zo van 11 tot 17 uur | gratis toegang

Sjoerd Knibbeler | SLIDE TO UNLOCK

Wij worden steeds meer gebruikers van technologie, zonder dat we echt begrijpen hoe die technologie nu precies werkt. Daarmee lijkt de relatie tussen ervaring en kennis ingrijpend te veranderen. Voor de tentoonstelling 'Slide to Unlock' heeft kunstenaar en fotograaf Sjoerd Knibbeler artistiek onderzoek gedaan, waarin de invloed van tablet computers en smartphones op de ontwikkeling van de beeldtaal centraal staat. Knibbeler neemt zijn publiek mee naar de oorsprong van de fotografie zelf - het afbeelden van licht - en geeft een nieuwe invulling aan een van de oudste fotografische procedés: het fotogram. De tentoonstelling vormt een weerslag van dit artistieke onderzoek en laat aanzetten, schetsen en uitgewerkte fotogrammen naast elkaar zien. Ook speelt licht in de vorm van projecties een rol.

Tijdens TAXED TO THE MAX vinden er diverse activiteiten, debatten, performances, lezingen en rondleidingen plaats, verspreid over verschillende locaties. Veel evenementen zijn nog in voorbereiding, houd vanaf 1 oktober onze website in de gaten voor updates en toegangsprijzen of schrijf u via de site in voor onze nieuwsbrief.

50

EXTRA ACTIVITEITEN

Programme in English at noorderlicht.com, from October 1st

George Knegtel & Laura Carbonell Reyes
< Jos Jansen - uit de serie 'GIG, 2019' >

51

zondag 6 oktober, aanvang 12 uur
Noorderlicht | Akerkhof 12 | Groningen

PRESENTATIE WORLDS, PEOPLE, PLACES **MENTORSCHAP JONGE CURATOREN**

George Knegtel (Nederland, 1992) en Laura Carbonell Reyes (Colombia, 1986) presenteren de tentoonstelling 'Worlds, People, Places', die zij in opdracht van Noorderlicht hebben gemaakt (zie blz. 17). Op zondag 6 oktober gaan ze kort in gesprek met elkaar en met kunstenaars Daniël Siegersma en Keijiro Kai, die daarna wat over hun werk zullen vertellen.

52

zondag 6 oktober, van 14 tot 15 uur
Oude Conservatorium | Radesingel 6 | Groningen

Ivar Veermäe, Lena Dobrowolska & Teo Ormond-Skeaping
ARTIST TALKS AND Q&A

Naast de open call voor inzendingen heeft Noorderlicht een reisbeurs in het leven geroepen, waardoor vier van de deelnemers aanwezig kunnen zijn tijdens het festival. Drie van hen komen naar het openingsweekend en gaan met een aantal andere genodigden op onze hoofdlocatie in gesprek met festivalcurator Hester Keijser over hoe je maatschappelijk engagement kunt verbeelden. Ivar Veermäe vertelt daarna iets over zijn werk, dat in het Oude Conservatorium hangt. Lena Dobrowolska & Teo Ormond-Skeaping steken vervolgens over naar het CBK om daar hun werk toe te lichten. De vierde deelnemer die een reisbeurs kreeg, U. Kanad Chakrabarti, is op 16 november aanwezig in Groningen, zie blz. 54.

© Ivar Veermäe – still uit 'The Flood'

> © Lonnie van Brummelen, Siebren de Haan & Tolin Alexander - still uit 'Stones Have Laws'

woensdag 16 oktober, 19.30 uur
Forum Groningen Filmtheater | Hereplein 73 | Groningen

Vertoning film 'Stones Have Laws'

'Stones Have Laws' (2018) is een hybride filmproject van de Nederlandse kunstenaars Lonnie van Brummelen en Siebren de Haan en de Surinaamse theatermaker en dichter Tolin Alexander. De film presenteert de koloniale geschiedenis die Nederland en Suriname delen vanuit het perspectief van de Marrons, afstammelingen van Afrikanen die over de Atlantische Oceaan werden verscheept om op de plantages te werken, maar zich wisten te bevrijden. Een deel van de film is tijdens het festival te zien, op zondag 16 oktober wordt de hele film vertoond in Forum Groningen Filmtheater, in aanwezigheid van Lonnie van Brummelen en Siebren de Haan. Zij geven een korte introductie op de film, die internationaal enthousiast ontvangen werd. "A fascinating fusion of documentary, poetry and theatre." (The Guardian *****)

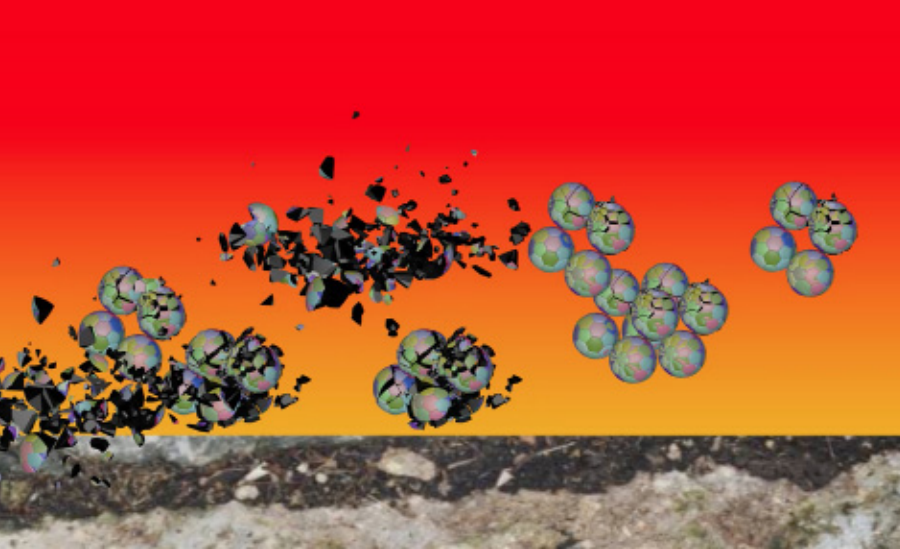
Middagprogramma van 13 tot 14 uur
Noorderlicht | Akerkhof 12 | Groningen

Guillaume Pool (ovb) | VERHALENVERTELLER

De in Groningen wonende Surinaamse verhalenverteller Guillaume Pool verzorgt een optreden in de galerie van Noorderlicht.

53

54 **zaterdag 16 november, van 15 tot 16 uur**
CBK | Trompsingel 27a | Groningen

U. Kanad Chakrabarti | ARTIST TALK + Q&A

De twintig jaar dat de in New York gevestigde kunstenaar U. Kanad Chakrabarti (1974, India) werkte als derivatenhandelaar, geeft hem een unieke kijk op kwesties als belastingen, kapitalisme en ontwikkeling. In zijn video-installatie 'Exorbitant Privilege' suggereert hij - met film, archiefbeelden en computersimulaties - een nauwe samenhang, of zelfs een oorzakelijk verband tussen de nucleaire tests tijdens de Koude Oorlog en de huidige ecologische ineenstorting van onze planeet. Hij zal vanmiddag vertellen over zijn project en in gesprek gaan met het publiek.

Kate Clanchy

De Schotse dichter, schrijver en docent Kate Clanchy (1965) geeft leiding aan de Poetry Hub aan de Oxford Spire Academy. Haar leerlingen spreken opgeteld zo'n dertig talen. Door taal in te zetten als een instrument van creativiteit, inspireert en helpt ze haar leerlingen bij het schrijven van poëzie. De gedichten die voortkomen uit deze methode zijn verrassend en vaak ingrijpend. Enkele van de gedichten zijn op de festivallocaties te zien.

vriend | friend

word vriend van noorderlicht

Steun onze activiteiten en ontvang de volgende voordelen:

- Gratis toegang tot exposities in onze studio en tot het Noorderlicht Internationaal Fotofestival
- Uitnodigingen voor openingen
- Onze nieuwsbrief
- Korting op eigen publicaties en foto's

Je wordt vriend voor minimaal € 60 per kalenderjaar. Aanmelden? Mail naar vrienden@noorderlicht.com o.v.v. 'Huisvriend 2020' en we nemen contact met je op. Dankzij onze ANBI-status kunnen donateurs van Stichting Fotografie Noorderlicht hun giften extra voordelig aftrekken van hun inkomsten- of vennootschapsbelasting.

become a friend of noorderlicht

Support our activities and enjoy many benefits:

- Free entrance to exhibitions in our gallery and the International Photography Festival
- Invitations to openings of exhibitions
- Our newsletter
- Price reductions on our publications and photos

You become a friend for at least € 60 per calendar year. Apply through vrienden@noorderlicht.com citing 'Huisvriend 2020'. We will get in touch.

< © U. Kanad Chakrabarti - video-installatie 'Exorbitant Privilege'

© Hanne van der Velde - fotogalerie noorderlicht

lauwersmeer

FOTO WANDELROUTE | PHOTO WALKING TOUR

WERK VAN VIJFTIEN NOORDELIJKE FOTOGRAFEN
WORK BY FIFTEEN NORTHERN PHOTOGRAPHERS

dagelijks t/m 29 dec 2019 | gratis | daily through Dec 29, 2019 | free entrance
Parkeerplaats Strandweg | Parking space Strandweg | Lauwersoog | NL

FOTOGRAFEN | PHOTOGRAPHERS

Pieter Tonnis de Graaf | Sebastiaan Rodenhuis | Sander van der Bij
Kars Tuinder | Sven Sleur | Corine Hörmann | Annemarie van Buuren
David Vroom | Baukje Venema | Jelle van der Zwaag | Caroline Penris
Rick Slagter | René Alberts | Maarten Westmaas | Erik Slot

Tot en met eind 2019 is er in het Lauwersmeergebied een bijzondere openluchttenoostelling te bekijken, in de vorm van een mooie wandelroute. De expositie komt voort uit een speciale editie van magazine Noorderbreedte in april dit jaar rond het vijftigjarig jubileum van het Lauwersmeer. Samen met de Fotosalon van Noorderlicht werd noordelijke fotografen verzocht hun visie op het prachtig natuurgebied te geven. Het werk van de vijftien fotografen staan verspreid door het 'Land van Juffrouw Ali', bekend om de bijzondere flora.

DANK Deze tentoonstelling is een samenwerkingsproject van Noorderlicht met Stichting Noorderbreedte en Staatsbosbeheer, met dank aan de provincie Groningen en het Scholten Kammingafonds. De fotowandeling kreeg een bijdrage van Quick Wins Lauwersmeer.

Until the end of 2019 there is a special open-air exhibition in the Lauwersmeer area, in the form of a beautiful walking route. The exhibition stems from a special edition of the Noorderbreedte magazine this year, around the 50th anniversary of the Lauwersmeer. Together with the Noorderlicht Photo Salon, northern photographers were asked to give their vision of the nature reserve. The work of the fifteen artists is scattered throughout the area called 'Land van Juffrouw Ali', known for its special flora.

THANK YOU This exhibition is a joint project of Noorderlicht with Stichting Noorderbreedte and Staatsbosbeheer, with thanks to the province of Groningen and the Scholten Kammingafonds. The exhibition received a contribution from Quick Wins Lauwersmeer.

natuurmuseum fryslân

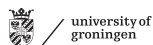
Schoenmakersperk 2 | Leeuwarden | natuurmuseumfryslan.nl
28-9-2019 | 5-1-2020 - di t/m zo van 10 tot 17 uur | tue - sun from 10 am - 6 pm

58

59

imagining science

Eddo Hartmann NL | THE COLLECTIVE LANDSCAPE, 2018

Het Nederlandse landschap staat zwaar onder druk door de verschillende aanspraken op de beperkte ruimte. Het is uitermate lastig om het landschap te beschermen als een collectieve waarde en het vervolgens ook nog voor te bereiden op de toekomst. Veranderingen leveren doorgaans grote weerstand op. Wegkijken van verantwoordelijkheid gaat nu eenmaal erg gemakkelijk als de gevolgen van keuzes op korte termijn minder zichtbaar zijn.

In 2018 richtte fotograaf Eddo Hartmann (Nederland, 1973) in opdracht van de Rijksuniversiteit Groningen en Noorderlicht, als onderdeel van de opdrachtencyclus 'Imagining Science', zijn lens op een aantal onderzoekers en onderzoeksgroepen van de universiteit, die zich elk vanuit een andere wetenschappelijke discipline bezighouden met dit thema. In de onderzoeken komen onderwerpen als duurzaamheid, natuur, waterhuishouding, economie en landbouw bij elkaar. Het resultaat van de opdracht wordt nu integraal gepresenteerd in het Natuurmuseum.

The Dutch landscape is under heavy pressure from the various claims on its limited space. It's very challenging to protect the landscape as a collective value, and prepare it for the future at the same time. Changes usually conjure up serious resistance. And it is easy to look away from responsibility, when consequences of choices are less visible in the short term.

In 2018 Eddo Hartmann (The Netherlands, 1973), commissioned by the State University of Groningen and Noorderlicht, as part of the commission cycle 'Imagining Science', focused his lens on a number of researchers and research groups at the university, that each from different scientific disciplines engage with this theme. In these research fields subjects such as sustainability, nature, water management, economy and agriculture come together. The result of the commission will now be shown in its entirety at the Nature Museum.

martiniplaza

Leonard Springerlaan 2 | Groningen | martiniplaza.nl
7-9 t/m 20-12-2019 - open tijdens activiteiten in MartiniPlaza | gratis entree

noorderlicht 30 jaar | 30 years

Noorderlicht is dertig jaar jong! Zolang is het alweer geleden dat een groep gedreven fotoliefhebbers besloot om in Groningen een fotofeestje te bouwen, ter viering van het tienjarig bestaan van wat toen nog de USVA Fotogalerie heette. Dat feestje werd het eerste Noorderlicht festival, in 1990. Noorderlicht groeide uit tot een professionele, internationaal gewaardeerde organisatie met heel Noord-Nederland als primair werkveld en een breed scala aan activiteiten. Vele jaren later zijn we nog steeds die liefhebbers, gretig om telkens weer nieuwe en uitdagende projecten neer te zetten.

Ter gelegenheid van het 30-jarig bestaan presenteert Noorderlicht in MartiniPlaza een doorsnede van de fotografie die zij gedurende haar bestaan getoond heeft. Er is werk te zien van fotografen uit alle windstreken, wiens werk met elkaar verbonden is door de missie van Noorderlicht: het publiek in aanraking te brengen met verbeeldende, maatschappelijke relevante kunst.

Noorderlicht is thirty years young! In 1990, a group of driven photo lovers decided to build a photo party in Groningen, to celebrate the 10-year anniversary of what was then called the USVA Photogallery. This turned into the first Noorderlicht festival. Noorderlicht grew, became a professional, internationally appreciated organisation with the entire North of the Netherlands as its primary working field and a broad range of activities. Many years later we are still those photo lovers, eager to produce new and challenging projects again and again. On the occasion of the 30th anniversary Noorderlicht presents a rough cross section of the photography that it presented during its existence. In MartiniPlaza we show work by photographers from all corners of the globe, whose work is connected to each other by the mission of Noorderlicht: to bring the audience in touch with imaginative, socially relevant art.

<< Alejandro Chaskielberg, uit de serie 'Bittersweet Surinam' | project 'The Sweet and Sour Story of Sugar'.

< Stephen Dupont, uit de serie 'Raskols' | festival 'Another Asia'.

> Robert Lyons, uit de serie 'Another Africa' | festival 'De Hof van Eden'.

noorderlicht

30 jaar | 30 years

James Whitlow Delano | US, 1960

“Wat meteen opviel bij Noorderlicht was de breedte van het werk dat ze ondersteunen in een vaak gesloten fotografiewereld.”

“What immediately struck me about Noorderlicht was the breadth of work they support in an often-tribal photography world.”

Diana Blok | UY, 1952

“Noorderlicht is uniek qua thematiek en inhoudelijke en esthetische benadering, met een tegenwoordigheid van geest die ik maar bij weinig andere festivals aantref.”

“Noorderlicht remains unique in her substantive and aesthetic approach, and with a presence of mind that I find in very few other festivals.”

Alice Wielinga | NL, 1981

“Noorderlicht kijkt verder dan de traditionele vorm van fotografie en staat open voor nieuwe vertelvormen. Het verhaal staat altijd centraal. En dan niet het verhaal dat we altijd al horen, maar juist dat andere.”

“Noorderlicht looks beyond the traditional form of photography and is open to new narrative forms. The story is always the starting point. Not the story we always hear, but the other one.”

Robert Zhao Renhui | SG, 1983

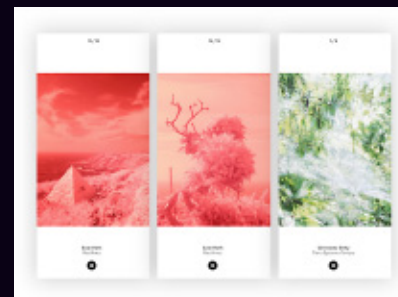
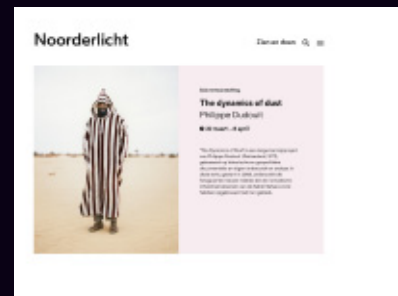
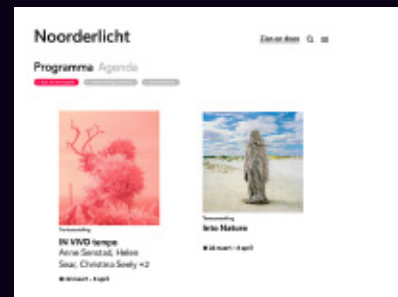
“Ik hoop Noorderlicht doorgaat met het tonen van fotografie van over de hele wereld en ons zo een perspectief blijft geven zoals geen enkel ander medium dat kan.”

I hope Noorderlicht continues to exhibit photography from all over the globe and show us a perspective as no other medium can do.”

nieuwe website

noorderlicht.com

NOORDERLICHT

Pf is officieel mediapartner van het Noorderlicht Internationaal Fotofestival. In het oktobernummer uitgebreid aandacht voor de 26e editie van het festival en een aantrekkelijke lezerskorting voor een bezoek aan **TAXED TO THE MAX**. Tijdens het festival is het magazine voor € 2,50 (winkelprijs € 9,99) bij ons te koop. www.pf.nl

colofon | colophon

Publisher: Stichting Fotografie Noorderlicht
Akerkhof 12 | 9711 JB Groningen | NL
info@noorderlicht.com | www.noorderlicht.com

Texts & editing Marc Knip | Wim Melis | Bert Platzer
Coordination Regina Broersma | Marc Knip
Design Dirk de Jong | Studio D2 Vormgeving, Groningen
Printing Drukkerij Tienkamp, Groningen

Courtesies

The copyright for all photos resides with the respective artists, with the following courtesies: Michele Borzoni [Michele Borzoni / TerraProject], Tony Fohse [His work was partially funded with a grant from the City of Ottawa], Sven Johnhe [KLEMM'S Berlin] and John Vink [John Vink/MAPS]

Festival colofon | colophon

TAXED TO THE MAX, the 26th edition of the Noorderlicht International Photography Festival, takes place from 6 October through 1 December 2019 on various locations in and around Groningen.

Team Noorderlicht

Kees van der Meiden, director | Hester Keijser, festival curator | Wim Melis, head curator
Regina Broersma, coordinator | Marc Knip, marketing & pr | Margriet van Weenen, exhibition design & production | Geert Kliphuis, image processing | Tineke Terluin, financial administration | Corine Hörmann, education & festival desk
Victor van Loon, office

The team is completed throughout the year by

Sigrid Koster, assistant office | Ike de Zeeuw, assistant production | Hanne van der Velde, assistant production | Dirk de Jong, Studio D2, design | Menno de Vries, accountancy
Alex Supartono, Andrea Stultiens & Marc Prüst, associate curators | Hans Miedema, designer | Bert Platzer, texts & editing | Jenny Wilson, translations | Antonia Rehnen, Henrik Kröner, Heinz Aebi, Kim Hunnensen, Lawand Zaza, Lotte Dijkstra, Michael Karr, Willemijn Overmars & Esther de Graaf, production crew | Anna Hiep, library
Hilde Kemker, cleaning coach | Sander Vermeulen, transport | Victor van Loon, Maaik Pomstra-van de Scheur, Jenny Wilson, Antonia Rehnen, Lotte Dijkstra, Heinz Aebi, Nanouk Vervuurt, Wesley Schuilenberg, Olha Rohulya, Tessa van der Horst, Sandra Kort, Anna van Rosmalen, Max van Nieuwpoort, Jesus Emilio Martinez, Rick van Bruggen & Edo van der Weide, desk crew | Janco van Barneveld, exhibition design | Jobbe Holtes, Maayke Meijering, Sven Sleur, Henrike Scholten, Paul Vos, Yotka Kroeze, Saskia Reijnders & Sigrid Koster, education

On the board

Arie Wink, chairman | Wim van de Pol, secretary | Saskia de Graaf, treasurer
Ana Iličić, board member

For their cooperation and excellent work we thank

Drukkerij Tienkamp | Beikes & Van Vliet Lijstenmakers | Megavista | Wilcovak
CBK | Galerie Noord | Y2 | VRIJDAG | Fotogalerie Lichtzone | Shootmedia
BHW Ontwerpers | DubbeLL | RUG | Gemeente Groningen

< © Anika Schwarzlose - installatieshot 'Agendas and Containers'

sponsors | supporters

Noorderlicht wordt structureel ondersteund door | Noorderlicht receives structural support from: Gemeente Groningen | Provincie Groningen Gemeente Leeuwarden | Provincie Fryslân | Provincie Drenthe | Mondriaan Fonds. Het Noorderlicht Fotofestival 2019 wordt tevens ondersteund door The Noorderlicht Photography Festival 2019 receives additional support from: Prins Bernhard Cultuurfonds | FONDS 21 | Beringer Hazewinkel Fonds Pro Helvetia | Pictoright | Emmaplein Foundation | **Mediapartner: Pf**

catalogus | publication

Noorderlicht geeft een publicatie in magazinevorm uit, waarin meer te lezen en te zien is van het werk van de deelnemende kunstenaars aan TAXED TO THE MAX. Daarnaast bevat het drie essays die reageren op het festivalthema, in opdracht geschreven door Marco de Mutiis, Tanvi Mishra en Clair Quentin.

Noorderlicht offers a specially designed publication, in which you can read and see more of the work of the participating artists of TAXED TO THE MAX. In addition, it contains three essays that respond to the festival theme, commissioned by Marco de Mutiis, Tanvi Mishra and Clair Quentin.

Prijs | price € 5 | Te koop op de hoofdlocaties | for sale at main locations

TAXED TO THE MAX kwam tot stand door de fenomenale inzet van het team van Noorderlicht en onze gastcurator Hester Keijser. Dat geldt ook voor de noordelijke overheden die ons al zo lang terzijde staan, alsmede het Mondriaan Fonds, Prins Bernhard Cultuurfonds, FONDS 21, Beringer Hazewinkel, Pro Helvetia, Pictoright en de Emmaplein Foundation. Ook dank aan de Universiteit van Groningen, met wie we dit jaar voor de derde maal het Imagining Science project neerzetten, en magazine Pf, onze mediapartner. Alleen met die veelzijdige ondersteuning kan Noorderlicht groot zijn.

TAXED TO THE MAX would not have been possible without the phenomenal efforts of the team at Noorderlicht and our guest curator Hester Keijser. Our gratitude extends to the northern governments that have been with us for so long, as well as the Mondriaan Fund, Prince Bernhard Culture Fund, FONDS 21, Beringer Hazewinkel, Pro Helvetia, Pictoright and the Emmaplein Foundation. Also, thanks to the University of Groningen with whom we are launching the Imagining Science project for the third time this year and Pf magazine, our media partner. Only with their versatile support can Noorderlicht have a big impact.

